

nyelvek beszélőinek, amelyekből nagyjaink a ma magyarul olvasható távol-keleti versanyag zömét fordították. Ennek eredménye egy sajátos költői tartomány lett, amelyben a bambuszos-hibiszkuszos tájképek igen közeli rokonoknak bizonyultak a magyar népköltészet virágnyelven szóló természeti képeivel, nemegyszer szolgálva rejtekhellyel, sőt ötletekkel is a barbár hódítás elől idemeknekült, átmenetileg egyszerű fordítótóvá vedlett nagyságoknak. Ezt a szférát önállósítja eredeti költészetté Novák Valentin; és persze hogy inkább magyaros, mint japános. Fölhasznál ugyan japán versformákat, és néhány haiku éppenséggel a kötet színe-javához tartozik („Félkör-híd. Járha- / tatlan ív. Szellemjárda / a túlvilágra.”), de a főerők inkább Weöres Sándort látszanak követni. És persze Kosztolányit. Novák Valentin jó néhány rímes bravúrban – ha ritmikájában legtöbbször lazább is – méltónak bizonyul választott szellemi őséhez. Az összkép tehát nem a japánosnak megszokott minimal-artot, nem a kardrántás útját idézi, inkább egy kanyargós ösvényt: „Girbe-gurba út. / Csorba bottal járom én. / Messze már a cél.”

A jegyzetek közt pedig hozzáfűzi: „A sinto szentélyhez vezető út kacskaringós, nem rohanhat egyenesen az épülethez, mert ez tiszteletlenség lenne a hely istenével, kamijával szemben. Ráadásul kell is ez az odabolyongás, mert ez idő

alatt megtisztul az emberek lelke, s fölkészülnek a transzcendens élmény befogadására.” Bőséges magyarázatok szólnak a kert gazdag növény- és kőszimbolikájáról – a költő saját gondos utánjárásának, mondhatni kutatásának eredményei – a nagyon telített atmoszférájú, formájában is szuggesztív kötet végén. Az értékes dolgokhoz idő kell. Tisztelt Olvasó, ne sajnálja az időt az odabolyongásra!

KISS PÉTER

(*Parnasszus Könyvek, Bp., 2002. 78 o. 980 Ft*)

Jenei László: *Ikerszobrok*

Jenei László első regényének alcíme (*A de Leónok, I.*) több szempontból is árulkodó. Nemcsak abban a tekintetben, hogy a könyvben a de Leónok történetét olvashatjuk majd, hanem azért is, mert a végére fűglesztett római egyes szám azt sejteti, az *Ikerszobrok* egy trilógiává bővülő családtörténetnek pusztán az első szakaszát beszéli el. Minda-zonáltal a regény önmagában is megáll, úgymond *kerek* egész, hiszen az első fejezetben körvonalazott bonyodalmak tragédiát és boldogságot ötvöző megoldásáról csupán az utolsó, ötödik fejezetben – az

előzmények, az egymáshoz közelítő párhuzamos szálak elbeszélése után – értesülünk.

A zömében 1480 és 1515 között, a legkülönbélebb helyszíneken (Angliában, Itáliában, az arab világban és, a kornak megfelelően, az új kontinensen) játszódó, fordulatos, több szálon futó és tragikus tévedésekkel átszótt történet a kalandregénnyel is rokonságot tart. A könyv végéig a három de León testvér közül egyikükről, a legtritokzatosabbról – az anyát, az orvost és, mint utóbb kiderül, az apát leszámítva – minden szereplő, így önmaga előtt is rejtve marad, hogy ugyanahhoz a családhoz tartozik. A három testvér sorsát – hol szorosabban, hol érintőlegesebben – mégis egybefonja egy államok fölötti, a legmagasabb szintű cselszövésekre és a legválogatottabb gonoszságokra is kész titkos társaság. Az egyre növekvő gazdaság és a bűnösség iránti közönyben megszilárduló hatalom elválaszthatatlannak mutatkozik a háborúskodásoktól és a pusztító politikai fondorlatok útvesztőjétől, a megfélemlítések, lefizetések és gyilkosságok szövevényétől, mind mélyebbre húzó örvényétől. Szinte törvényszerű ezért a társaság kegyetlen leszámolással bekövetkező fölbomlása, mikor a származásáról még mit sem sejtő de León testvér nyugalmasabb, boldog életre vágyik, a társadalom előtt vállalható múltra és jövőre, melyet megoszthat koráb-

ban eltaszított, külföldre vitett leányával. És amelyben helyet kaphat a könyvben még csak mellékszálként megjelenő szerelem.

Felesleges lenne tagadni annak nyomait, hisz a dicséretet tenné hiteltelenné, hogy a kötet szerzője még kísérletezik a regényírói mesterséggel. A sejtetés és késleltetés patikamérlegesen kimért egyensúlya esetenként megtörik, az elbeszélés itt-ott megbotlani látszik a könnyed, jól ismert és megszokott cselekményfordulatok sablonjaitól megkísértve. És az általában emelkedett, mégis sodró és magával ragadó stíluson is átsuhan néha az elbizonytalanodás árnya. Ugyanakkor – ahogy a fülszöveg is állítja – mindenképpen ígéretes, figyelemre érdemes epikai pályakezds a Jenei Lászlóé. A szerkezet jórészt szilárd és letisztult, az elmélyültebb elidőzésre késztető nyelv jótékonyan ellensúlyozza a gyorsabb olvasásra csábító, izgalmas történések sorjázását, valamint a szereplőkben és a szereplők révén kibontakozó erkölcsi-lélektani dilemmák és konfliktusok is összetett világlátásnak nyithatnak majd teret a folytatás során.

BENGI LÁSZLÓ

(*JAK – Kijárat Kiadó, Bp., 2002. 260 o. 1390 Ft*)